

[Udenrigsministeren.]

Ikke mindst gælder det, at Sovjetunionens ledere uden al tvivl først og fremmest ønsker fred til løsningen af de vældige opgaver i forbindelse med udviklingen af Sovjetunionen frem til et moderne industrisamfund.

Det må imidlertid erindres, at Sovjetunionen ikke har ganske frie hænder i sit forhold til USA. Den kinesisk-sovjetiske konflikt med sine ideologiske og magtpolitiske aspekter og hensynet til Sovjetunionens stilling i den kommunistiske verden og i den uforpligtede verden sætter visse grænser for sovjetisk imødekommenhed. Det er for mig at se af yderste vigtighed, at den vestlige verden fører en politik, som tager denne særlige problematik i betragtning uden at forsøge at spille på den.

Af største vigtighed i denne forbindelse er det, at den tendens, der i de senere år har været fremherskende henimod en mere individualiseret opfattelse af de enkelte østeuropæiske lande, fortsættes og videreudvikles.

Der består vidtgående enighed mellem alle de vestlige lande om nytten af bestræbelser for at udvikle en dialog både med Sovjetunionen og med hvert enkelt af de østeuropæiske lande. Det, der her er tale om, er en erkendelse af, at løsningen på de udestående spørgsmål af politisk eller anden karakter bedst opnås gennem saglige drøftelser mellem de interesserede stater, herunder de to stormagter Sovjetunionen og USA, som udviklingen i efterkrigsårene har givet afgørende indflydelse på de europæiske spørgsmål.

Tysklandsproblemet er set fra Europa det største og alvorligste af de uløste problemer af konkret karakter, som skiller øst og vest. Selv om Tysklandsproblemet ikke er akut på samme måde som f. eks. Vietnam, illustreres dets alvor af det forhold, at der gennem en meget lang årrække ikke har været særlige muligheder for fremskridt.

Danmark er ligesom de øvrige vestlige lande af den opfattelse, at Tysklandsspørgsmålet må finde sin løsning på grundlag af princippet om folkenes selvbestemmelsesret. Erfaringen har imidlertid vist, at der i Østeuropa består en ægte frygt for Tyskland, og den historiske baggrund herfor må nødvendigvis møde forståelse i et land som Danmark. På baggrund af vore egne gode

erfaringer med samarbejdet med det nye Tyskland bør vi fra dansk side bestræbe os for gennem kontakter med de østeuropæiske lande at søge at oparbejde en større forståelse af selvbestemmelsesretten og at formindske disse landes frygt for Tyskland. Men i sidste ende kan denne frygt kun fjernes ved direkte kontakt mellem parterne og ved en mere afklaret stilling til de problemer, som ligger uden for det egentlige genforeningsspørgsmål.

Jeg har nævnt Vietnam som den største hindring for at komme ud af og ud over den nuværende pause i afspændingen. Udviklingen i den militære situation i Vietnam har bekræftet den opfattelse, regeringen så ofte har givet udtryk for, nemlig at konflikten ikke kan løses ved militære midler. Monsunperioden bragte ikke den af Vietcongpartisanerne ventede afgørende militære sejr. På den anden side har tiden efter monsunperiodens ophør ikke bragt nogen afgørende vending i sydvietnamesisk og amerikansk favør til trods for en stadig stigende amerikansk indsats.

Vietnamkonflikten kan kun løses ved forhandlinger med deltagelse af alle implicerede parter, herunder Vietcong, og sådanne forhandlinger bør tage deres udgangspunkt i Genèveaftalerne af 1954. For dette synspunkt har regeringen givet udtryk ved mangfoldige lejligheder.

Den amerikanske beslutning om en pause i bombardementerne mod Nordvietnam må opfattes som et forsøg fra USAs side på at fremkalde en lettelse i Vietnamsituationen, der vil kunne berede vejen for en forhandlingsløsning. Pausen i bombardementerne har fra USAs side været anvendt til et verdensomfattende fredsiniciativ, hvorunder præsident Johnsons udsendinge har foretaget de fra pressen velkendte henvendelser til en række regeringer.

USA har over for de konsulterede regeringer givet udtryk for sin vilje til en fredelig løsning i Vietnam og fremhævet sit ofte gentagne tilbud om forhandlinger uden forhåndsbetinger med Genèveaftalerne af 1954 som egnet forhandlingsgrundlag. En våbenstilstand kan efter amerikansk opfattelse være det første punkt i sådanne drøftelser, der også vil kunne omfatte de af Hanoi fremsatte betinger for en forhandlingsfred i Vietnam. Med hensyn til Viet-